

1981. 1. évf. 4. sz.

57

gondolat

A BTK KISZ-SZERVEZETÉNEK IDŐSZAKOS KIADVÁNYA

1981/4.

1981 APR 15

Ebben a kiadványban több írás foglalkozik a kari közművelődéssel, az azt követő lapokon olvasható Barát Erzsébetnek az egyetemi küldöttgyűlésen elhangzott felszólalása, egy beszélgetés Borsi Józseffel. Ezenkívül hirt adunk a várhatóan megalakuló új alapszervezetekről.

jel

AMI EDDIG KIALAKULT ...

KÉRDŐJELEK

A Közművelődési Klub kialakult csoportjai:

NÉPRAJZ: A 6-7 ember Hajós község néprajzi anyagát gyűjti és dolgozza fel, a végső cél egy Hajósról készült monográfia. A Móra Kollégiumban szerveznek néprajzi előadásokat. Állandó szakmai segítségük nincsen.

ÜTÖGONDOZÁS: A csoport főként jogászokból áll. Börtönből szabadultakkal foglalkoznak, a Megyei Bíróságon dolgozó hivatásos pártfogók mellett társadalmi pártfogóként. Szakmai támogatást a JTK Büntetőjogi Tanszékétől kapnak.

ÁLLAMI GONDOZOTT GYEREKEKKEL foglalkozó kiscsoport: Egyetemistákból és főiskolásokból áll, főleg a Rigó utcai Nevelőotthonba járnak ki. Jelenleg a Pszichológia Tanszéken Dr. Veczko József vezet számukra speciális kollégiumot.

VOLT ÁLLAMI GONDOZOTTAK BEILLESZKEDESET vizsgáló csoport: Jelenleg 3 tagja van, s egy több éves vizsgálatot terveznek Szegeden. Szakmai irányítójuk Dr. Gábor Kálmán, a Szociológia Tanszék oktatója.

A beszélgetésen néhány közművelődési felelős és a Közművelődési Klub kiscsoportjaiban dolgozó hallgató vett részt. Kiindulásunk két - egy 1975-ös és egy 1980-as - KISZ-beszámoló volt az egyetemi közművelődési munkáról. Az első anyag arról számol be, hogy az egyetemen kb. 1700 hallgató végez rendszeres közművelődési munkát /tanyasi iskolák patronálása, munkásifjúsággal való kapcsolat, szegedi iskolák, nevelőotthonok patronálása stb./. A másodikból az derül ki, hogy a hagyományos formák megszűntek vagy megszűnőben vannak, s új kezdeményezésként a Közművelődési Klubot és táborát említi. A "lendületvesztésről", ennek okairól, s a lehetséges megújulásról beszélgettünk. V.M. Miből áll az alapszervezeti kult. és közmüv. felelősök munkája?

K.Cs. Azzal kezdeném, hogy én csak voltam alapszervezeti kulturális felelős, mert az alapszervezetünk feloszlott, tehát nem funkcionál ilyen téren sem. /Folytatás a második oldalon./

Az alapszervezeti kult. és közműv. munka általában abban merül ki, hogy egyik alapszervezet megszervezi pl. a pedagógusnapot, másik a március 15-i műsort. Csak nagyon kevés közös kulturális megmozdulás van. Régebben volt egy kezdeményezésünk: néhányan a Vakok Otthonába jártak felolvasni, de ez is elég hamar befulladt.

Z.A. Én is csak voltam. Mert úgy éreztem, nem kell ahhoz egy funkció, hogy valamit csináljunk. Semmi igényünk nem volt arra, hogy közösen menjünk kulturális rendezvényekre /színház, mozi, koncert, stb./. Mindenki maga művelődik. Egy Öregek Napközi Otthonát patronáltunk, csináltunk nekik egy műsort, de mindenki csak azért jött el, hogy kipipálhassuk a programot. Sőt, nagyon összezsáptuk a műsort, s senkinek nem volt igénye arra, hogy beszélgessen az öregekkel. Én ott maradtam, mert feltettem egy lemezt, és nem akartam levenni. Ez a patronálás is csak névleges.

V.M. Ebből eddig az derült ki, hogy az alapszervezet, mint a közművelődési munka bázisa, nem funkcionál.

Mi a különbség a közművelődési és kulturális munka között?

H.Zs. Óriási különbség van köztük. A kulturális tevékenység szerintem befogadás, a közművelődés pedig adás. Most kérdés, hogy a Bölcsészkar jelenlegi hallgatói bázisa képes-e arra, hogy adjon valamit, miután kapni sem akar. Mert ezt az 1700 főt nagyon rózsaszínnek tartom, vagy pedig nagyon sokat változott azóta az egyetemre felvettek igény szintje. Mert ha ez az 1700 valóságos szám lenne, most is legalább néhány száznak, de legalább ötvennek kellene lenni, akiknek ez a tevékenység most igénye. De ez az igény ma az egyetemisták között nincs meg.

V.A. Már közhely, hogy egy népművelőnek mi mindenhez kell értenie. Nekünk pedagógusoknak sem csak a szakmai munkára kell felkészülnünk, mert a pedagógus sem csak óraadó gép, hanem olyan kis mindenese, főleg egy kisközségben, de erre hogyan készülünk fel?

Már van Közművelődési Bizottságunk és Titkárságunk, ahol ugye avatott szakemberek is ülnek, akik felnőttek is, dolgozók is, talán nekik kéne kicsit jobban észrevétni magukat a hallgatók között, s az ő tapasztaltságukkal megmondani, hogy a szakmai felkészültség mellett még mire van szükségünk. Vegyük úgy, hogy ez kritika volt, mert én sem tudom, kik vannak a Közművelődési Bizottságban. Azt az anyagokból kb. tudom, hogy mit kellene csinálniuk: segítséget, elvi irányítást adni, programokat szervezni, ajánlani. Az a baj, hogy a határozatok alapján létre jött ez a Bizottság, de megalakulásáról, összetételéről, munkájáról nem tudunk, ugyanakkor létre jött pl. ez a klub, s a kettő között nincs semmi kapcsolat.

J.E. Szerinted egy jobban megszervezett közműv. munka segítene a problémáidon?

V.M. Az egyetemi szintű Bizottság ismeri, elismeri munkánkat, de konkrét támogatást nem tud adni, más feladatai vannak, az énekkar, a táncsoport, a szinpad, a JATE-klub működésének finanszírozása, egyetemi szintű rendezvények szervezése. Ezek állami feladatok, anyagi vonatkozásai vannak. A "világ megváltását" a KISZ-re hagyják. De ez szerintem nem baj. A kari bizottságokról nincsenek információim.

Azt mondják, hogy az értelmiségnek kultúraátadónak kell lennie, de mit jelent ez a fogalom? Jelentheti azokat az ismereteket, amiket az egyetemen elsajátítunk, jelenthet szociológiai, pszichológiai, kommunikációs ismereteket, és még mi minden mást!

Az irányelvekben, akcióprogramokban kijelölik, kiket kell az

egyetemistáknak "megközművelniük". A rétegek közelítése céljából aktív kapcsolatban kell lennünk a szakmunkástanulókkal, ifjummunkásokkal. De tudjuk-e, mik a társadalmi igények, elvárások velünk szemben, szükség van-e ránk egy gyárban, egy munkásszállón? Tudok-e velük kommunikálni, ismerem-e a környezetet, amiben élnek, a problémáikon tudok-e segíteni? De az alapvető kérdés szerintem az, hogy én, mint egyetemista fordíthatok-e energiát minderre? Szerintem a közművelődés lényege egyfajta politikai tevékenység lenne, megismerni a társadalmi viszonyokat, beavatkozni és változtatni rajtuk. De a jelenlegi formában, alapszervezeti bázissal, tömegmozgalom jelleggel, akciókkal nem lehet megcsinálni, mert alapos felkészültséget és tartós részvételt igényel.

J.E. Egyik megoldás az lehetne, hogy a szociológia oktatása kötelező legyen, hogy ismerjük a mai magyar társadalomról készült elemzéseket, s hogy a pedagógiai-pszichológiai képzésben beszéljünk már arról is, hogy mik a problémák a szakmunkásképzéssel, beszéljünk az oktatáspolitikánkról, arról, hogyan néz ki egyáltalán a mai magyar iskolarendszer.

H.M. Az intézmények, ahol változtatási szándékkal megjelentek, partnerek tekintenek-e benneteket, ill. mik azok a gátló tényezők, amik kudarchoz vezethetnek?

V.M. Egy ideig munkásszállóra jártam, de nem volt belépőm, tehát nem volt legalizálva a bejárásom, csak a népművelő tudott róla. Mivel a népművelő és a szállóvezető között érdekellentétek voltak, s a szállóvezetőnek nagyobb hatalma van, kitiltott az intézményből.

J.E. Nekünk is ez a problémánk most a Rigó utcai Nevelőotthonban. Volt egy fiatal pedagógus, aki igényelte a segítségünket, s akivel tudtunk együtt dolgozni, most az új tanár bizonyos szakmai féltékenységből már a leckét sem engedte kikérdezni a gyerekektől.

V.A. Tehát meg kell keresni a kiskapukat, a rugalmas, fontos beosztású tisztviselőket, pl. ehhez sem értünk. Mit tanulhatunk így, kiskapu-keresést? Voltaképpen akárhova megyünk, mindenütt szervezett intézményi keretekkel találjuk szembe magunkat. Mi vagyunk az egyén. Tárgyalóképes intézményünk a KISZ lenne.

B.G. Arra gondoltam, hogy akár a KISZ-ben, akár az egyetemi oktatás keretein belül kell intézményesített formát adni a dolognak. Tömeghatása az egyetemen belül is csak akkor lesz, ha intézményesül. Mert pl. a Közművelődési Klub, ami két éve indult, sem kapta még meg határozott kereteit, mert van egy-két ember, aki mindenfélét csinálna, s akkor mindefféle nevet keresünk hozzá, s próbáljuk beilleszteni ide-oda. Az a véleményem, hogy szakmai kérdésekbe kell átfordítani a közművelődést. Tisztázni kell a konkrét lehetőségeket, számolni kell az adott struktúrával. Van egy kialakult struktúrája az oktatásnak, s a mozgalomnak is. Ebbe kell beépítenünk azt, amit akarunk: a társadalmi gondozás módszerével élő közművelődési munkát.

Készítették: Várada Mónika és Hesz Mariann
+ + +

...ÉS MIT AKARUNK

Tervezzük: egy szociológiai olvasókört beindítását a Móra kollégiumban, az első féléves anyagról Comte, Spencer, Max Weber és Durkheim egy-egy műve. Az olvasókört a Szociológia Tanszék oktatói vezetik.
- egy olyan csoport létrehozását, amely a társadalmi gondozás külföldi irodalmával ismerkedne meg, s a Szociológia Tanszékkel együttműködve egy társadalmi gondozói képzési programot dolgozna ki.
A csoportok munkájáról az idei hajósi Közművelődési Tábor programjával együtt faliújság fog megjelenni a karoknál.